

Espoon ympäristöyhdistys ry
Pappilantie 5, 02770 Espoo

Espoon kaupunki
Kaupungin kirjaamo, PL 1, 02070 Espoon kaupunki
kirjaamo@espoo.fi

Muistutus Pakankylän kartanon kaavaehdotuksesta (Pakankylän kartano 710100)

Espoon ympäristöyhdistys on tutustunut Pakankylän kartanon kaavaehdotukseen ja lausuu siitä seuraavaa.

Rakentamisen vaikutukset alueen kulttuurimaisemaan

Alueen kulttuurihistoriallinen arvo on suuri ja asutushistoria periytyy keskiajalta asti. Maakuntakaavassa selvitysalue on merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi. Alue kuuluu ehdotusvaiheessa olevan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan piiriin. Siinä alue on merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaa varten laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä (Uudenmaan liitto 2012) Backbyn alue on osa kohdetta 2, Bodomjärven ympäristö.

Alue liittyy laajempaan, arvokkaaseen ja yhtenäiseen kulttuurimaisemakokonaisuuteen. Bodominjärven ympärillä sijaitsevat kartano- ja kyläympäristöt muodostavat rakennuksineen ja vuosisatoja viljelyksessä olleine peltoineen hyvin säilyneen, Uudenmaan rannikkoseudulle tyypillisen kylä- ja viljelymaiseman. Oittaaan, Margretebergin ja Bodomin kartanoiden vanhimmat rakennukset ovat peräisin 1700-luvun lopulta. Lisäksi järven ympärillä on lukuisia pienempiä, hyvin säilyneitä tilakokonaisuuksia ja kyliä kuten Snettans ja Rödskog. Järvenrantojen tiet ovat säilyttäneet vanhat linjansa. Perusteluina alueen arvolle kuvataan alueen olevan pääkaupunkiseudulla harvinaistunutta, yhtenäisen ilmeen säilyttäneitä ja keskiajalta periytyvää kylä- ja kartanomaisemaa. (Missä maat on mainiommatt, Uudenmaan liitto 2012).

Luontoselvityksessä mainittu peltomaiseman heikentyminen sekä perinnemaisemien lajistojen jatkuvan taantuminen vaatii toimenpiteitä näiden peltomaisemien ennallistamiseen. Sekä Espoon kaupungin ympäristökeskus että Kunnarlan laidunnus (<http://kunnarlanlaidunnus.weebly.com/>) on ennallistanut ja hoitanut useita kohteita tällä alueella ja myös ympäristöyhdistyksellä on niittyhanke meneillään. Esitämme, että arvokkailla peltomaisema-alueilla säilytetään sekä perinnemaisema ja sen uhanalainen lajisto mieluummin kuin hyväksytään niiden muuttaminen muihin käyttöön. Suunniteltu rakentaminen ei kunnioita lain vaatimalla tavalla maisema- ja kulttuurihistoriallisia arvoja vaan edistää perinnemaiseman ja -lajiston heikentyminen.

Luontoselvitys

Asemakaavan pitäisi perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Luontokartoitus on kuitenkin tilattu suppeana, jossa todetaan mm. että perusteellinen selvitys putkilokasveista ei kuulu siihen. Tutkimatta on myös mm. sammakkoeläimet, nisäkkäät, sammaleet ja hyönteislajisto. Puutteellisuuden tekee merkittäväksi kaavan sijainti ja sen lähiympäristössä Bodominjärven vaikutuspiirissä todetut luontoarvot, jotka tekevät ne huomioivan eli kattavan selvityksen välttämättömäksi, koska kyse on jatkumoista alueellisesti.

Käytännössä on tutkittu vain linnut, liito-oravat ja lepakot. Lepakotutkimuksenkin osalta voidaan todeta, että se ei ole alueen potentiaalin ja kaavoituksen vaikutukset huomioiden riittävä. Siinä todetaan mm. että: ”Näytteet voidaan *Myotis-lajien (Suomessa lähinnä vesisiippa, viikisiipat ja ripsisiippa) osalta tunnistaa vain ryhmätasolle*”. Vesisiipan osalta on erittäin todennäköistä että alue on merkittävä sen saalistaessa vain ½ km päässä olevalla Bodominjärvellä. Myotis-lajien ollessa erittäin valonarkoja on selvää, että kaavan tuoma valaistus ja lisääntyvä autoliikenne heikentää lajien

esiintymistä alueella. Lepakkoselvitysten havaintojen pohjalta on perustellusti pidettävä paitsi saalistus-, niin myös potentiaalisena lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sisältävänä. Sen mukaisesti on huomioitava alueella olevien kolopuiden tunnistamista ja niiden käytön arviointia.

Kaava ei täytä selvitysten osalta lain vaatimusta. Luontokartoitukset tulee täydentää mm. edellä esitetyt seikat huomioiden.

Siirtolapuutarha-alue

Kaavaehdotus on voimassa olevan laillisen yleiskaavan vastainen, tulee kuormittamaan mm. lannoitteiden käytön ja lemmikkien jätösten takia ennestään rehevöitynyttä Bodominjärveä sen virkistysarvoa merkittävästi heikentäen. Suunnitelmaa ei voida kestävästi toteuttaa mm. näillä perustein.

Liikenne

Alueen suunnittelu pohjaa täysin yksityisautoiluun joka ei ole maankäytön tavoitteiden mukaista. Liikenne lisääntyy erittäin merkittävästi suhteessa nykyiseen ja sen merkitystä korostaa tien tunnetusti vaarallinen ja hankalasti kunnossapidettävä luonne. Julkisen liikenteen suunnittelu ei voi olla kaavoituksesta irrallinen asia jonka todetaan olevan toisen viranomaisen vastuulle. Hanketta ei tule toteuttaa näistä lähtökohdista.

Rakentamisen vaikutukset I luokan pohjavesialueeseen

Kallioperä on rapakivigraniittia ja pohjaveden muodostusalueetta. Suunniteltu asemakaavaehdotus on osittain pohjavedenmuodostusalueella ja vaarantaa I-luokan pohjavesialueen eikä siten ole toteutuskelpoinen.

Rakentamisen vaikutukset alueen luontoon

Tähän liittyvät selvitykset ovat puutteellisia ja luontovaikutuksia ei voida riittävästi ennustaa. Myös vaikutukseltaan merkittäviä suosituksia havaittujen arvojen, kuten kaavan vaarantaman uhanalaisen keltamataran osalta puuttuu. Lisäksi lähinnä kaava-alueella oleva Bodomin lahti, Gunnarsviken mainitaan Espoon arvokkaat luontokohteet 1987 (Espoo 1987) -julkaisussa. Sen luontoarvot ovat kuitenkin tutkimatta ja kaavaa ei tule toteuttaa ennen kuin se on tehty koska muuten on huomattava riski aiheuttaa ennalta tuntemattomia vahinkoja, ks. kohta siirtolapuutarha-alue.

Yhteenveto

Pakankylä kartanon kaava soveltuu sijaintinsa ja luontoarvojen vuoksi huonosti aiottuun lisärakentamiseen ja siksi alueen kaavasta on mahdotonta tehdä sellaista, että se olisi yhdistyksen mielestä onnistunut. Mikäli kaavaa viedään eteenpäin, on siitä kuitenkin mahdollista tehdä luontoarvojen kannalta nykyistä ehdotusta vähemmän haitallinen suurehkoilla muutoksilla.

On tärkeää huomata, että tällainen pala palalta kaavoittaminen yksittäinen arvokohde kerrallaan vähentää merkittäviä ja varjeltavia arvoja kunnallisesti ja maakunnallisesti ajan kuluessa paljon enemmän kuin yhden kaavan kohdalla tehtävää arviota tehtäessä voidaan ymmärtää. Tämä kokonaiskuvan laiminlyönti puolestaan on vastuutonta ja täysin vastakkaista viherkehän ja monimuotoisuuden säilyttämisen tai jopa lisäämisen vaatimusten suhteen.

Espoossa 31. lokakuuta 2016
Espoon ympäristöyhdistys ry.

Virpi Sahi
puheenjohtaja

Eeva-Liisa Laakso
taloudenhoitaja

